

Majandus- ja infotehnoloogiaministri 31. jaanuari 2024. a määruse nr 5 „Ettevõtte arenguprogrammi toetus“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõike 2 alusel.

Eelnõuga kavandatakse muudatustega ajakohastatakse Eesti majanduse tegevusalade klassifikaatori (edaspidi *EMTAK*) tegevusalade loetelu, et see vastaks kehtivale EMTAK tegevusalade jaotusele, täpsustatakse arenguplaani ellu viinud ettevõtja müügitulu ja lisandväärtuse hindamist, sätestatakse sõnaselgelt toetuse saaja kohustus määruses sätestatud müügitulu ja lisandväärtus saavutada, võimaldatakse osta koolitusteenust ka sisse ning lõpetatakse puhkusetasu hüvitamine toetusest.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi *MKM*) ettevõtluskeskkonna ja tööstuse osakonna ekspert Kaie Nurmik (639 7651, kaie.nurmik@mkm.ee). Eelnõu juriidilise ekspertiisi on teinud MKMi õigusosakonna õigusnõunik Gerly Lootus (gerly.lootus@mkm.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleteimetanud Justiitsministeeriumi õigusloome talituse toimetaja Merike Koppel (merike.koppel@justdigi.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb seitsmest punktist.

Majandus- ja infotehnoloogiaministri 31. jaanuari 2024. a määruses nr 5 „Ettevõtte arenguprogrammi toetus“ tehakse järgmised muudatused.

Eelnõu punktiga 1 muudetakse § 1 lõike 3 punkte 1–8 seoses justiitsministri 28. detsembri 2005. a. määruse nr 59 „Kohtule dokumentide esitamise kord“ lisas 16 tehtud ja 1. jaanuaril 2025. a kehtima hakanud muudatustega, st tegevusalad viiakse kooskõlla nimetatud lisas sisalduva EMTAKiga 2025.

Eelnõu punktiga 2 täiendatakse § 6 lõikega 6, milles sätestatakse, et sama paragrahvi lõigetes 3 ja 4 sätestatud müügitulu ja lisandväärtuse hindamisel lähtutakse eelnimetatud määrusega kehtestatud EMTAK 2025 tegevusaladest jao tasandil. Näiteks kui toetuse saaja tegevusala on esitanud EMTAK 2025 jaos A, siis võrreldakse toetuse saaja müügitulu ja lisandväärtust selles jaos loetletud tegevusalade müügitulu ja lisandväärtusega. Täpsema arvutusmetoodika leiab määruse „Ettevõtte arenguprogrammi toetus“ seletuskirjast¹. Varem ei olnud määruse tasandil selgitatud, mida „vastava sektori“ all silmas peetakse, vaid selle tähendus avati seletuskirjas. Õigusselguse huvides lisatakse see selgitus ka määrusesse.

Eelnõu punktiga 3 võimaldatakse toetusest hüvitada ostetud koolituse kulu, olenemata sellest, mis vormis seda tehakse. Kehtiva määruse § 11 lõike 2 punktid 1 ja 3 võimaldavad toetusest hüvitada koolitajate personalikuluna nende palga ja sellelt tasumisele kuuluvad maksud ja maksed vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu

¹URL: [ettevotte-arenguprogrammi-toetus_seletrukiri.pdf](#)

ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) § 16 lõike 1 punktidele 1 ja 4 ning materjali, tarvikute ja töövahendite kulud. Nimetatud kulusid on võimalik eristada, kui koolitaja on näiteks toetuse saaja enda töötaja või arvel on koolitusteenuse kulud niivõrd selgelt lahti kirjutatud. Kui toetuse saaja ostab koolitusteenuse sisse, siis selle eest esitataval arvel ei kirjutata teenuse olemust nii üksikasjalikult lahti. Näiteks ei esita koolitusteenusi pakkuvad ettevõtted arveid, kus on toodud koolitust läbiviivate töötajate palgad, mis on arvel toodud proportsionaalselt projekti heaks töötatud ajaga, vaid koolitusarve, kus kajastub kogu koolitusteenuse maksumus, kululiike eristamata. Pärast käesoleva määruse jõustumist on võimalik koolitusteenust toetusest hüvitada ka siis, kui koolitusteenus ostetakse sisse ning selle eest esitatud arvel ei ole teenust kululiikide kaupa lahti kirjutatud. Muudatusega välditakse ebamõistliku halduskoormust, nii ettevõtjatele kui ka rakendusüksusele.

Juhul, kui muudetava määruse § 9 lõike 2 punktis 1 sätestatud tegevuseks antakse abi Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78) (edaspidi *üldine grupierandi määrus*), artiklis 31 sätestatud koolitusabina, lähtutakse Euroopa Komisjoni välja antud üldise grupierandi määruse juhendist².

Eelnõu punkti 4 kohaselt puhkusetasu enam toetusest ei hüvitata. Puhkusetasu eraldi hüvitamine ei ole asjakohane, kuna sellega seotud summad on väiksed, kuid samas toob see kaasa abikõlbliku puhkusetasu suuruse väljaarvutamise seotud lisabürokraatia. Muudatusega väheneb nii toetuse saaja kui ka rakendusüksuse kuluaruannete menetlemisega seotud halduskoormus ning toetuse saaja peab puhkusetasu maksma omavahenditest. Kuna tegemist on piirava sättega, rakendatakse muudatust projektidele, mille elluviimise taotlus esitati pärast muudatuse jõustumist.

Eelnõu punktiga 5 lisatakse abikõlblike kulude hulka protsessiarendusega seotud töötajate personalikulu. Digilahenduste juurutamine nõuab eraldiseisvaid tegevusi, kuhu peavad panustama ka ettevõtte töötjad. Nimetatud protsessiarendused on seotud nii uue riist- kui ka tarkvara kasutuselevõtuga.

Eelnõu punktiga 6 tunnistatakse kehtetuks § 26 lõige 3. Muudatusega jäetakse välja nõue, mille kohaselt on toetuse maksmise eelduseks vastava aruandeperioodi vahe- ja lõpparuande kinnitamine rakendusüksuse poolt. Pärast muudatuse jõustumist makstakse toetust üksnes maksetaotluse alusel. Ettevõtte arenguprogrammiga liitudes koostab ettevõtja ettevõtte arendus- ja muudatustegevuste plaani – ettevõtte arenguplaani. Ettevõtja saab toetust taotleda ettevõtte arenguplaani etapiviisiliseks elluviimiseks. Arenguplaani koostamisel toob ettevõtja välja, millises arenguplaani etapis soovitakse tegevuste elluviimiseks toetust kasutada ja kuidas toetus aitab arenguplaani ellu viia ja selle eesmärgi saavutada. Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse (edaspidi *EIS*) kliendihaldur jälgib ja vajaduse korral nõustab nii kogu arenguplaani elluviimist kui ka arenguplaani eri etappide elluviimist. Lisaks kliendihaldurile, kes jälgib ettevõtja arenguplaani elluviimist, viib EIS enne iga väljamakset läbi maksetaotluse kontrolli, kus kontrollitakse maksetaotluses nimetatud kulude abikõlblikust ja vastavust muudele määruse tingimustele. Seega ei ole alust arvata, et toetuse maksmisele eelneva aruande kinnitamise kohustuse kaotamine suurendaks abikõlbmatute kulude hüvitamise riski. Muudatusega kiirendatakse toetuse väljamaksmist, võimaldades suurendada toetuse saajate likviidsust ja tagada ettevõtte arenguplaani sujuv ja tõrgeteta elluviimine. Lisaks muutub kogu protsess ettevõtja vaates sujuvamaks ja vähem bürokraatlikuks, millega arvestatakse

² URL: [practical_guide_gber_en.pdf](#)

ettevõtja tegelikke vajadusi ja tööprotsesse. Ilma muudatuseta võib tekkida olukordi, kus EIS menetleb toetuse aruandeid ja ettevõtja ei saa jätkata arenguplaani toel oma arendustegevuste elluviimist. See omakorda pärsib eesmärkide saavutamist.

Vastavalt eelnõu punktile 6 on toetuse saaja kohustatud saavutama arenguplaani lisandväärtuse ja müügitulu kasvu eesmärgid määruses sätestatud tähtaegadel. Seega võiks eelkirjeldatud olukord olla otseseks takistuseks määruse tingimuste täitmisel.

Eelnõu punktiga 7 täiendatakse § 27 lõikega 3, nähes ette toetuse saaja kohustuse saavutada määruse § 6 lõikes 3 või 4 sätestatud müügitulu ja töötaja kohta arvutatud lisandväärtuse kasvu võrreldes asjaomase sektoriga. Toetuse saajale ei kehtestata uut kohustust, sest see kohustus on juba määruse § 6 lõigetes 3 ja 4 sätestatud.

Ühendmääruse § 10 lõike 1 punkti 1 kohaselt on toetuse saaja kohustatud tagama projekti elluviimise ettenähtud tingimustel ja saavutama nõutud tulemuse. Muudetava määruse kohaselt antakse toetust § 6 lõigetes 1 ja 2 sätestatud eesmärkidel, millega seoses on ette nähtud sama paragrahvi lõigetes 3 ja 4 sätestatud ettevõtja saavutatavate näitajate kohustuslik kasv.

Ühendmääruse § 34 lõige 1 sätestab finantskorrektsiooni tegemise alused. Muu hulgas nõutakse toetus kaalutusõiguse alusel tagasi, kui toetuse saamisega seotud kohustust ei täideta ning see on mõjutanud kulu abikõlblikkust. Selleks et saaks järeldada, et Euroopa Liidu eelarvele on tekitatud kahju või et sellise kahju tekkimine on tõenäoline, ei tule tõendada konkreetset finantsmõju, vaid piisab, kui asjaomase fondi eelarve mõjutamise võimalus ei ole välistatud³. Teisisõnu, rikkumiseks saab pidada toetuse saajale pandud kohustuste täitmata jätmist, sest ELi eelarvest antakse toetust teatud eesmärgil ja teatavate tulemuste saavutamiseks.

Rakendusüksus nimetab eelmainitud tulemuste saavutamise ära ka taotluse rahuldamise otsuses, kuid asjakohane on sätestada see ka toetuse saaja kohustusena toetuse andmise tingimustes.

Eelnõu punktiga 8 kehtestatakse rakendussäte, mille kohaselt rakendatakse määruse § 11 lõike 4 punktis 3 ja lõike 5 punktis 1 tehtud muudatusi projektidele, mille elluviimise taotlus esitatakse pärast nimetatud muudatuste jõustumist. Rakendussäte kehtestatakse, sest kõnealune muudatus on piirav, st seni abikõlblikku kulu (puhkusetasu) enam muudetud määruse alusel ei hüvitata.

3. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Määruse muudatustel on suurema õigusselguse saavutamise eesmärk. Määruse muudatuste mõjul suureneb toetuse väljamaksmise paindlikkus, mis võimaldab projekte edukamalt ellu viia. Sätestatakse sõnaselgelt, et toetusest hüvitatakse ostetud koolituse kulusid. Nende kulude osas tuleb järgida riigiabi reegleid.

Muudatused tagavad ka ellu viidud arenguplaaniga saavutatud müügi- ja lisandväärtuse kasvu hindamise selguse, st nähtub selgelt sektor, millesse kuuluvate ettevõtjate tulemustega toetuse saaja tulemusi võrreldakse.

Muudatused avaldavad toetuse saajatele negatiivset mõju, kuna muudatuste jõustudes ei hüvitata enam puhkusetasu.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise

³ Euroopa Kohtu otsus C-743/18, p 67.

eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid. Samuti ei kaasne sellega tulusid ega lisategevusi.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine

Eelnõu esitatakse koostöölastamiseks eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu Rahandusministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile ning Kliimaministeeriumile ning e-posti teel Riigi Tugiteenuste Keskusele ja Ühtekuuluvuspoliitika fondide võrdõiguslikkuse kompetentsikeskusele. Eelnõu esitatakse EISi kaudu arvamuse avaldamiseks ühtekuuluvuspoliitika 2021–2027 rakenduskava seirekomisjonile ja Euroopa Komisjonile ning e-posti teel Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele.